

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Dubium V. Quæ irregularitates ex defectu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

casualibus, præsumunt gravem culpam præcessisse, qualis hîc non fuit, si enim non ad sit culpa gravis, *Nav. Valent. Henriq. Avila, Suar. & alii cum Sanch. De Matr. l. 9. d. 32. n. 34.* rectè docent non incurri irregularitatem per casuale homicidium, quia cum irregularitas sit veluti pœna gravis, talem quoque culpam supponit: deinde *Sobr. Cajet. Sor. Less. Suar. & alii ex Cap. Studeas dist. 50.* requirunt, ut læsio sit gravis, alioqui putant non posse dici causam vel occasionem proximam mortis, quod videtur requiri, læsio autem illa non censetur lethalis, si læsus post triduum à vulnere accepto pedibus ambulaverit, uti cum aliis docet *Avila*, atqui ex his facilè responderetur ad argumenta in oppositum, Jura enim illa præsumebant culpam gravem, quam hîc non intervenisse satis certum est.

DUBIUM V.

493.

Quæ Irregularitates ex defectu.

» **R** Esp. I. Est ex defectu animæ: Ex quo irregulares sunt, 1. Amentes, phrenetici, arreptitii, & epileptici; qui tamen si ordinati sunt, & intra annum eo morbo non laborârunt, præsumuntur liberati & permittuntur ad Ordinum exercitium: Si verò laborent rarò, & quidem sine clamore & spuma, permittuntur celebrare cum Coadjutore, qui deficientibus ipsis suppleat sacrificium, *M. Leo, p. 372. ex C. Illud 7. q. 1. & Glossa ibid. 2.* Illiterati, qui non habent doctrinam necessariam pro Ordinibus. 3. Neophyti seu recenter conversi, usque dum judicio Episcopi sufficienter instructi sint.

» II. Ex defectu corporis, 1. Si propter eum ineptus est ad exercitium Ordinis, ut si sit cœcus, surdus

surdus, claudus, ita ut sine baculo nequeat ire ad Altare. Item si careat manu, pollice, indice, oculo, (non tamen si unguâ pollicis vel indicis, vel oculo dextero tantum) si verò sinistro, seu Canonico, aut ejus vi visivâ careat, indiget dispensatione: quod tamen negat *Valentia, Henr. viq. Sayr.*, si quidem dextero possit absque deformitate legere Canonem. 2. Si Ordinem nequit exercere sine horrore, offensione aut scandalo aliorum, ut si careat auribus, naso, si notabiliter sit gibbosus, leprosus, paralyticus; si membra habeat superflua cum magna deformitate: in dubio verò, an deformitas sit sufficiens, Episcopi est judicare; saltem in Clericis nam in Regularibus id spectare ad eorum Prælatum, contra *Barbos. &c. docet Suar. & alii 5. cum Dian. p. 4. t. 2. R. 73.* licet concedant Episcopum posse rejicere arbitrium Prælati hunc autem, si gaudeat auctoritate quasi Episcopali, posse in illa irregularitate dispensare, nisi deformitas sit tanta, ut scandalum generet, *ib. ex Rodr. & alii 4. v. Bon. Laym. M. Leo p. 3. f. 370.*

Unde resolves:

I. Non videtur irregularis, 1. qui habet 6. digitos, vel aliquos conjunctos, si non sit magna deformitas, & Ordinem exercere possit. 2. Qui habet in oculo maculam, visum non auferentem, nec notabiliter deformantem. 3. Qui caret unguâ pollicis, si possit hostiam elevare & frangere. 4. Qui per vim aut infirmitatem factus est eunuchus.

II. Irregularis est hermaphroditus, quia est monstrosus: Gigas, pygmæus; athiops: non tamen inter suos, sed alienos, ubi disparitas ludibrio est.

, III.

III. Ex defectu natalium. Ex quo irregula-
 res sunt omnes illegitimi, eò quòd ratione ori-
 ginis reputentur viles. Tales autem communi
 jure legitimantur, 1. Per subsequens Matri-
 monium inter eorum parentes, modò hi tem-
 pore conceptionis potuerint validè contrahere.
 2. Per professionem religiosam; quamvis ad
 dignitates etiam in religione, v. g. Abbatiam,
 Prioratum, &c. promoveri non possint, sine
 dispensatione. *V. supra d. 3. 3. Per dispensatio-*
nem Pontificiam. Principes verò sæculares non
 possunt legitimare, nisi tantùm in ordine ad
 officia sæcularia & hæreditates. Porro cum du-
 bium est an quis sit legitimus, non censeri irre-
 gularem, contra *Vasqu. & alios 5. vult Dian. p. 4.*
t. 2. R. 59. ex Avila, eò quòd quilibet præsuma-
 matur legitimus, donec contrarium probetur:
 neque teneri hac in re credere ipsimet matri,
 etiam in fine vitæ, nisi rationibus convincat,
 vel pater etiam asserat, *ib. ex communi.*
 IV. Est ex defectu ætatis, de quo *v. in Sacra-*
mento Ordinis.
 V. Ex defectu Sacramenti, sive significatio-
 nis Matrimonii, ratione bigamiæ, eò quòd bi-
 gamus non perfectè repræsentet unionem Chri-
 sti cum Ecclesia, quippe qui carnem suam di-
 visit in plures uxores. Non sufficiunt autem ad
 hanc bigamiam sponsalia cum pluribus, etiam
 secutâ copulâ; nec fornicatio, vel adulterium,
 vel Matrimonium ratum cum pluribus; sed
 Matrimonium verum, vel præsumptum, cum
 duabus, & consummatum. *Dixi, vel præsum-*
ptum: quia licèt quandoque secundum Matri-
 monium sit nullum, juris tamen fictione & in-
 terpretatione præsumitur bigamia, licèt im-
 pro-

proprie dicta : Unde sequitur , irregulares fieri
sequentibus casibus.

I. Qui vivente , vel mortuâ primâ uxore co-
gnitâ , secundam cognoscit , etsi Matrimonium
fit invalidum.

II. Qui viduam non virginem ducit , & co-
gnoscit.

III. Qui ducit uxorem prius ab alio corru-
ptam , etiam per fornicationem , & cognoscit ;
non tamen si ipse eam antè corrupit , quia tunc
non est divisio carnis in plures.

IV. Qui propriam uxorem cognoscit , post-
quam ab alio per adulterium cognita fuit , quia
ipsa jam divisit carnem in plures. Nec refert ,
etsi per vim vitiata fuit , vel vi corruptam , aut
viduam esse ignoraverit , quia hæc irregularitas
non oritur ex culpa , sed ex defectu significatio-
nis Sacramenti.

V. Qui post solenne votum castitatis de sa-
cto Matrimonium contrahit , & consummat ,
etiam cum virgine , quia interpretatione juris
censetur duo Matrimonia contraxisse , unum
spirituale cum Christo , alterum carnale cum
muliere. Nec refert , quòd invalidè contrahat ,
quia quantum est in ipso , effectus à parte rei po-
nitur.

VI. Oritur ex infamia , sive Juris (qua vel
ex delicto proprio , vel parentum , vel vili con-
ditione personæ nascitur) sive facti , modò cri-
men publicum fit ; ex occulto enim non oritur ,
si homicidium & censuræ violationem excipi-
as , ut docet. Nav. Kon. Lay. contra Sylv. & Suar. ,
Qui ex occulto etiam oriri putant , modo infa-
miam ipso Jure connexam habeat. Porrò infa-
mia ob crimen notorium , vel per sententiam

»judicis contracta, non tollitur, nisi per dispensationem Principis, cuius auctoritate contracta fuit. Infamia facti, etiam orta ex enormi crimine, & digno depositione, tollitur per publicam & constantem vitæ emendationem.

» VII. Oritur ex defectu libertatis: Unde irregulares sunt, 1. Omnes servi propriè dicti (& secundùm *Lay. l. 2. t. 1. c. 8.* etiam originarii) donec consequantur plenam libertatem. 2. Coniugati, nisi uxores consentiant, & castitatem voveant. 3. Curiales, id est, curiæ saculari obligati, facto juramento vel stipendio, ut Judices, Advocati, &c. Quamdiu talia officia habent. Excipe tamen, nisi habeant specialem dispensationem Papæ pro illis officiis, uti quidam Clerici in aulis Principum, in causis civilibus, non tamen criminalibus, occupati, vel nisi consuetudo, sciente Papâ, id permittat. 4. Milites, saltem quamdiu juramento tenentur; Item thesaurarii & depositarii publici, & qui Rempub. administrant. Item apparitores & similes, qui sæva, turpia exercuerunt, vel in causa sanguinis ministrârunt, *M. Leo, p. 3. f. 369.*

» VIII. Ex defectu lenitatis, scilicet ex licita mutilatione, vel homicidio in bello iusto, vel iudicio. Quod ideo statuit Ecclesia, quia Sacerdos gerit personam Christi, qui, utpote lenissimus, neminem unquam læsit: Ad hanc autem requiritur, ut occisio aut mutilatio defacto sequatur: Unde non sufficit voluntas, nec vulneratio gravis, *Bon. d. 7. q. 4. Tann. d. 6. q. 10. dub. 11. Unde resolves,*

» I. Non fit irregularis, qui mutilat vel occidit in defensionem inculpata[m] honoris, vitæ, castitatis, &c. vel etiam proximi: quia in iure non statui-

statuitur irregularitas, nisi ob homicidium in bello iusto, vel iudicio, *Tamm. l. c.*

II. Irregularis fit in bello, qui mutilat vel occidit propriâ manu; non autem Clericus exhortans ad fortiter pugnandum in bello iusto, (secus tamen si ad occidendum hunc vel illum in particulari.) Idem est de Duce exercitûs, tubicine, &c. *Bon. p. 4.*

III. In iudicio iusto irregulares fiunt, qui ad mortem vel mutilationem cooperantur activè, & efficaciter, & proximè, per actionem ex natura sua ad id ordinatam. Dicitur I. *Cooperantur* ut Iudex ferens sententiam, Notarius eam scribens, ministri exequentes, testes, &c. Dicitur II. *Activè*, id est, ex parte occidentium; quia non fit irregularis, qui se tantum habet passivè; & ex parte ejus qui occiditur, ut Confessarius hortans ad fatendam veritatem, vel acquiescendum sententiæ justæ, quam non potest differre nisi appellatione injustâ, *Cornel. & Dia. p. 4. t. 2. R. 99.* Dicitur III. *Efficaciter*, quia adjuvans v.g. ferens ligna, ut comburatur ante jam suffocatus, non fit irregularis; nec assistens supplicio, si suâ præsentia in illud non influat. Dicitur IV. *Proximè*: quia qui remotè tantum cooperantur, non fiunt irregulares, ut qui gladios faciunt aut vendunt; item legislator leges capitales condens: concionator in genere dicens, puniendos esse malefactores: Confessarius interrogatus de reo, an mortem mereatur, si respondeat, iudicem sine acceptione personarum fungi debere suo munere: quia hi omnes sunt tantum causa remota. Essent autem proxima, ideoque irregulares, si quid facerent aut dicerent in particulari, ex quo mors alicujus sequeretur,

atur, aut etiam acceleraretur; v. g. si quis efficaciter urgeret reum, ut scalam ascenderet, vel ad hoc illum iuvaret, vel si iudici in particulari responderet, hunc esse plectendum.

Possunt tamen subinde etiam proximè cooperantes excusari ab irregularitate, v. g. 1. si fiat ex indeliberatione, aut cum semiplena tantum advertentia, v. g. si dicat Confessarius, proferemus, aut instiget jumentum, quo reus vehitur. 2. Si cooperatio sit valde exigua, ut si iubeat reum adhuc unum gradum ascendere: quia minimum reputatur pro nihilo, *Avila & Henric. apud Bon. q. 4. p. 1. n. 9. Item Suar. Regim. Lay. &c. Contra Vasq. Turrian. Hurtad. Baumy, &c.* Qui consent ex homicidio neminem fieri irregularem, nisi concurrat ut publicus minister iustitiæ, sive ad causæ probationem, sive executionem; vel ut privatus injustè & cum peccato. Quam sententiam probabilem censet *Dian. p. 3. t. 4. R. 79. & in addit. R. 15. & p. 8. t. 7. R. 61.*

Hinc negant fieri irregularem, 1. Confessarium vel alium quemcunque, qui furem hortatur, ut scalam ascendat, caput supponat ad iectum excipiendum. 2. Eum, qui carnifici dicit, ut aliquid aptet, quò citius extinguatur reus. 3. Qui dum reus ad supplicium ducitur, suggerit viam breviorè. 4. Qui vendit vel commodat scalam, funes, enses, & cætera instrumenta; etiam qui furcam fecit. 5. Qui interrogatus à iudice, an teneatur reum condemnare, respondit, teneri. 6. Eum, qui carnifici putanti suspensum jam esse mortuum, significavit adhuc vivere, ex quo calcans iterum pede occidit. Dicitur V. per actionem ex natura sua, &c. id est, quæ

quæ per se fit causa talis effectus, quia effectus
per accidens non imputatur danti operam rei
licitæ: Hinc non fit irregularis, dicens carnifici;
nemo te impedit facere tuum officium, ego
meum feci: nec Judices Ecclesiastici, degrada-
tum tradentes brachio seculari, nec Clerici ac-
cusantes aliquem in causa criminali, modò ex-
pressè protestentur, se non intendere ut punia-
tur poenâ sanguinis, sed tantùm ut sibi vel suis
satisfiat, vel impediatur mala sibi aut aliis im-
minentia. Vide Bon. q. 4. Tan. l. c. &c.

A D D E N D A.

Quest. 64. Quid præterea sit notandum circa de- 494.
fectus animæ. §. 1. Qui semel deliravit
ex causa de se habituali & permanente,
etiam si nunc probetur perfectè sanatus, est irre-
gularis in ordine ad Ordines suscipiendos, po-
test tamen in Ordine antecederent suscepto mi-
nistrare, *Suar. Bon. Letur. p. 1. q. 232. Dixi ex causa*
de se habituali, nam qui deliravit ex morbo vel
ira, non est irregularis, uti iidem docent cum
Mench. l. 6. præsump. 45. n. 62.

§. 2. Epilepticus, qui aliquando habuit mor- 495.
bum caducum, per se loquendo est in perpetuum
inhabilis ad Ordines suscipiendos, uti cum com-
muni *Bonac. De Irreg. q. 2. p. 2. n. 22.* attamen,
quia multa relinquuntur arbitrio Episcoporum,
habet praxis in his partibus, ut eum admittant
ad Ordines, qui per biennium liber fuit, quia
tum creditur superâsse malum per naturam.
Quod si per septem annos liber fuerit, putavit
vir Eximius à me interrogatus posse etiam non
admonito, ac sine declaratione Episcopi Ordines

PPP 3 nes

nes suscipere, quia cum singulis septenniis natura quasi immutetur & statum resumat, si adhuc superfuisset materia critica, causasset interea aliquem accessum. Si ordinatus sit, quamvis non omnino sit liber, tamen si raro cadat nec spumet, privatim poterit celebrare adjuncto socio Sacerdote, qui Missam perficiat; si forte morbo corriperetur, Cap. *Illud* 15. & seq. causâ 7. q. 1. *Nov. Laym. Pirrhing.* l. 1. tit. 20. n. 14. tempus autem, quod datur tali ordinato ad explorandum an convaluerit, est spatium unius anni five aliud pro arbitrio Episcopi spectatis circumstantiis.

496. §. 3. Qui aliquando fuit energumenus seu à dæmone obsessus, est irregularis ad Ordines suscipiendos, Cap. *Maritum*, dist. 33. *Suar. Leuen.* p. 1. q. 235. Sed non facile aliquis iudicandus est obsessus, nisi manifestis signis certò constet inquit *Less.* in auct. v. *Ordines sacri* cas. 7. Potest. que etiam talis in susceptis Ordinibus ministrare, si liber sit, quod per annum vel tempus aliud ad arbitrium Superioris probare debet, *Suar.*

497. *Leuen.*

§. 4. *Suar. de cens. d. 51. f. 1. n. 8. Ugol. de irreg. c. 3. Gonz. ad Reg. 8. gl. 4. n. 41.* dicunt carentem scientiâ à Jure requisita esse irregularem, sed negant *Garc. p. 7. c. 7. n. 10. Sayr. de cens. l. 6. c. 13. Sigism. à Bonon. de elect. dub. 60. n. 8.*

498. §. 5. Si in hermaphrodito, qui prævalente sexu virili per dispensationem ordinatus est, postea prævaleat sexus mulieris, remanet quidem in eo character, attamen fit iterum irregularis, imò non potest amplius validè consecrare vel absolvere, quia non est amplius masculus, cui soli ex voluntate Christi competit potestas sacerdotalis, *Lugo in Resp. mor. l. 1. dub. 31. ubi pari-*

pariformiter docet, si talis esset in Religione professus vel nupsisset viro, & postea praevaleret sexus virilis, hoc ipso annullandam professionem & Matrimonium.

Q. 65. Quid addendum sit circa defectus corporis. 499.

§. 1. An ille qui ob vitium corporis inhabilis est ad Presbyterium, etiam sit inhabilis ad inferiores Ordines & Clericatum suscipiendum; & quid dicendum sit, si Clericatum habenti superveniat inhabilitas ad exercitium unius sed non alterius Ordinis, dixi l. 4. n. 780. 783. & l. 6. p. 2. n. 2221.

§. 2. Qui habet utrumque oculum integrum, sed nihil videt sinistro, dummodo dexter oculus eâ vi videndi polleat, ut commodè possit illo omnia legere sine indecora faciei conversione ad populum, non est irregularis, ut autem hoc commodius possit, potest Missale tantò magis ad medium attrahi, uti præter citatos à *Busenb.* tenent *Nuv. Avila, Mol. Suar. Vasq. Sa, Dian. p. 4. tr. 2. R. 73. & p. 5. tr. 6. R. 22. Dicast. d. 7. n. 173. Pirrhing. l. 1. tit. 20. n. 6. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 7. n. 2. addens n. 6. veluti pro certa regula cum *Avila, Tol. Soc. &* aliis, quamvis aliquis defectum habeat, si tamen neque notabilem deformitatem contineat, ita ut scandalum in celebratione non causet, neque exercitium celebrationis impediât, non facere irregularem; Unde si re ipsa erutus esset unus oculus, & alius v. g. vitreus ita artificiosè esset impositus, ut vix adverti posset, docet *Sylvius p. 1. v. Irregularitas cas. 4.* talem non fore irregularem, quia quando in Jure dicitur, quod qui amisit oculum sit irregularis, causa est, uti communiter explicant Auctores, quia in hoc est deformitas, ergo si nulla ad-*

501. fit deformitas, non sequetur inde irregularitas,
 §. 3. Si quis habeat pollicem & indicem,
 & tantum careat aliquid aliò digito, cujus defe-
 ctu non impediatur, quominus hostiam
 frangere & securè eam tractare possit, iudicatum
 est Colonia non esse irregularem, uti nec eum,
 qui amisit primum tantum articulum finistri
 pollicis.
502. §. 4. Dubium est an & quando surdaster fit
 irregularis, si non fit simpliciter surdus, nam sur-
 dus secundum Calepinum & commune omni-
 um iudicium dicitur, qui sensu auditus est spo-
 liatus: surdaster, qui non planè surdus est sed
 graviter audiens, vel alterà tantum aure surdus
 est: Esse irregularem docet *Corniculus*, quia est
 corpore vitiatus: sed probabiliùs contradicunt
Sayr. Bonac. Regin. Majolus, Graff. quos adductis
 locis sequitur *Diana* p. 2. tr. 17. & 3. *Miscel. R.*
 20. Accedunt *Suar. De cens. d. 51. f. 2. n. 13. Fill. tr.*
 19. n. 169. *Tamb. De cens. l. 10. tr. 4. c. 8. §. 1.*
Basseus, quia non omne vitium corporis causat
 irregularitatem, sed si simul afferat deformati-
 tem externam, vel impediatur usum Ordinis. Imò
Henriq. l. 14. c. 8. n. 3. Præpos. De irreg. q. 5. d. 14.
n. 113. & Nap. cum Gob. tr. 8. n. 682. dicunt ne-
 quidem surdum esse irregularem, tum, quia id
 nullo Jure videtur esse expressum, tum etiam,
 quia potest quis celebrare sine ministro, vel ex
 aliis signis percipere ejus responsiones esse fini-
 tas: sed in hoc meliùs contradicunt alii cum *Rè-
 gin. l. 30. c. 5. n. 50. Castorp. p. 11. n. 3. Dicast. n.*
170. 186. nam ita asseritur *Cap. 77. Apostol. &*
ratio est, quia nequit decenter exercere suum
Ordinem, faciliè enim excitaret risum in popu-
 lo,

lo, dum vel aliquid extra tempus faceret, vel facere omitteret in tempore.

§. 5. Balbutientem ordinari posse dixi l. 6. p. 503. 2. n. 2222.

§. 6. Claudum non esse irregularem, si absque baculo & pede ligneo ad altare accedere, stare, & Ordinum functiones obire possit, quamvis unum crus sit brevius altero, ita Coloniae 2. Martii 1667. resolverunt 4. Doctores Theologiae ex Cap. *Si quis infirmitate* Dist. 55. Cap. *Nullus Episcopus* de consecr. Dist. 1. junctis Gloss. & habent Nav. c. 27. n. 199. Henric. l. 4. c. 8. n. 1. Mol. tr. 3. d. 70. n. 9. Castrop. tr. 29. d. 5. p. 11. n. 3. & consentit Laym. additâ tamen limitatione, nisi sit nimia deformitas.

Q. 65. *Quid addendum sit circa defectum natalium.* R. §. 1. Illegitimi omnes siue sint naturales siue spurii sunt irregulares ad quodvis Beneficium. vide dicta l. 4. à n. 750.

§. 2. Natus ex conjugata praesumitur filius mariti, etiam si constet, quod sub tempore conceptionis mater cum adultero habuerit copulam, si etiam marito patuit aditus ad conjugem. Nec tenetur talis filius credere matri etiam juranti eum esse ex adultero, tum quia mater ipsa rescire non potest, tum quia revelat propriam turpitudinem, ideoque non meretur fidem: unde etiam talis filius potest se habere tanquam legitimum quoad omnia & non irregularem. Haec omnia latè probant adductis legibus, Auctoribus & rationibus Sperell. Decis. 173. 174. 175. & Pignat. tom. 7. conf. 40. & tom. 9. conf. 153.

§. 3. Proles nata è conjugibus obligatis voto castitatis, non est illegitima nec irregularis, quia L. *Filium* 6. ff. *De iis qui sunt sui vel alieni juris*, dicitur

tur eos esse legitimos, qui concipiuntur à parentibus vero Matrimonio junctis, *Sanch. De Matr. l. 9. d. 38. n. 3.* Si alteruter conjux bimestri ante consummatum Matrimonium professus esset in Religione, proles esset spuria, quia esset nata soluto Matrimonio ex illis, qui tum non poterant validè contrahere, *Sanch. n. 4. & dixi l. 4. n. 752.* Si unus altero invito post consummatum Matrimonium esset professus in Religione proles esset legitima, quia professio esset irrita, *Sanch. n. 5.* Si post sacros Ordines à viro susceptos, aut post professionem religiosam consummato antea Matrimonio, proles esset simpliciter legitima, quia nata in vero Matrimonio, attamen secundum quid illegitima & irregularis per *Cap. Litteras De filiis presbyt. Sanch. n. 7. & dixi l. 4. n. 752.*

508. §. 4. Judæi & infideles conversi non ideo sunt irregulares, quia sic nati, nam Apostoli ipsi fuerunt tales. Aliud est, si relaberentur in infidelitatem, *De Luca in Miscell. eccles. disc. 34.*

509. §. 5. Exposititios esse censendos illegitimos & irregulares docent *Majol. Alciat. Vasq. Tolet. Sayr. Vgol.* alique multi, quos citat & sequitur *Pignat. tom. 7. conf. 34.* quia qui exponuntur sunt communiter illegitimi, res autem judicanda est secundum communiter contingentia. Plura de exposititiis dicta vide *l. 4. n. 766.*

510. Q. 67. *Quid addendum sit circa defectum ætatis.*
R. §. 1. Quæ ætas requiratur ad tonsuram & singulos Ordines dictum est *l. 6. p. 2. n. 2214.* Unde antem ea ætas inchoetur, quomodo completa esse debeat, an ordinatus bonâ aut malâ fide ante ætatem post obtentam ætatem dispensari debeat ad exercitium Ordinis, quis in ætate dispensari

dispensare possit, aliâque plura dixi l. 6. p. 2. à n. 2306.

§. 2. Huc pertinet solutio sequentis casus : 511.

Titius ordinatus est Sacerdotio tribus mensibus ante annum 24. completum, credens 1. id non fore graviter illicitum. 2. Episcopum dispensaturum, si sciret. 3. posse computari tempus conceptionis suæ. 4. se posse ordinari, dummodo pro legendis primitiis exspectaret tempus 24. annorum completorum. *Quæritur* 1. an incurfa sit irregularitas, 2. si incurfa, quis ab ea absolvere possit. 3. an Sacerdos ille, quoties Missam legit, peccarit mortaliter. 4. an si fuerit irregularitas, stante illâ nunc possit fungi officio sacerdotali, usque dum absolutionem obtineat. *Respondeo* ad 1. Præsumi incurfam esse irregularitatem, imò & suspensionem, quia in tali persona non præsumitur ignorantiam tam clari & obvii Juris fuisse invincibilem. *Ad 2.* Ab ea irregularitate & suspensione occulta absolvere possunt Nuntius, Episcopus, Vicarius generalis. *Ad 3.* Affirmativè per se loquendo. *Ad 4.* Non potest, quia saltem suspensus est, & si in suspensione exerceat actum Ordinis sui, peccat & incurrit novam irregularitatem.

Q. 68. Quid addendum sit circa defectum ratione 512.

infamie. *Respondeo* §. 1. Quid sit fama, quid infamia dixi l. 4. n. 786. Irregularitas autem ex infamia reducitur ad irregularitates ex defectu, quia infamia est defectus bonæ famæ, qui sine delicto esse potest.

§. 2. Ad inducendam propriè dictam irre- 513.

gularitatem non sufficit infamia popularis etiam publica, sed requiritur legalis & Canonica, quæ scilicet ex Jure Canonico vel alio per Canones

nes

nes approbato, vel ex sententia Judicis ecclesiastici orta, effectus morales stabiliter inducat, ita ut non per vitæ emendationem, sed per solam Ecclesiæ dispensationem tollatur, uti probat *Suar. d. 48. f. 1. & 2. hinc l. 6. p. 3. n. 876. dixi Clericum non esse irregularem, qui ab incompetente Judice laico in contumaciam condemnatus est, etiamsi occasione illius injustæ sententiæ nata sit ei infamia publica. Et licet quis crimine infami accusatus fuerit, non ideo infamis censeretur, nisi apud viros honestos & probos famam ejus laesam esse sciatur, *Hosiens. apud Dicast. n. 364. Imò nemo censetur civiliter infamis, donec condemnatus sit, L. 1. ff. De his, qui notantur, Suar. d. 48. f. 1. n. 22. quamvis contradicat Lugo in Resp. mor. l. 2. dub. 12. Hinc Clericus etiam publicè concubinaris non ideo est irregularis, uti habet communior cum Laym. Garc. Pignat. tom. 9. conf. 139. contra Nav. Tolet. & alios, nullibi enim hoc statuitur, & ipsius infamia non est Juris, sed facti tantum, quæ tollitur per pœnitentiam. A concubinario tamen notorio per sententiam aut per confessionem in Jure factam, aut per talem rei evidentiam, quæ nulla tergiversatione celari possit, neque officia divina peragi neque Sacramenta percipi possunt, quia Ecclesia prohibet, uti videri potest apud Pignat. à n. 189.**

514. §. 3. Histrio sive ludio publicus videtur esse irregularis, quia omnes Jure civili infames etiam sunt infames Jure Canonico, ut rectè Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 2. sic enim habet Regula Generalis Hadriani Papæ causâ 6. q. 1. *Omnes infames esse dicimus, quos leges sæculi infames appellant, atqui*

atqui Histrio Jure civili est infamis, nam ff. l. 3. tit. 2. De his, qui not. infam. L. 1. sic habetur: Prætoris verba dicunt, infamia notatur . . . qui artis ludicræ pronuntiandive causâ in scenam prodierit. Ibidem L. 2. §. ait Prætor, qui in scenam prodierit, infamis est. Scena est, ut Labeo definit, quæ ludorum faciendorum causâ quolibet loco, ubi quis consistat moveaturque, spectaculum sui præbiturus, posita sit in publico privato vel in vico, quo tamen loco passim homines spectaculi causâ admittantur: Eos enim . . . omnes propter premium in scenam prodeuntes famosos esse Pegasus & Nerva filius responderunt. Etiam directè ipso Jure Canonico videntur histriones esse infames, & consequenter irregulares, nam Cap. Maritum. dist. 33. statuitur, Clericum non ordinandum, . . . qui in scena luisse dignoscitur. Causa 4. q. 1. c. 1. §. 2. Omnes etiam infamie maculis aspersi, id est, histriones . . . ab accusatione prohibentur. Cap. 45. Pro dilectione. De consecr. dist. 2. Consulendum me existimasti . . . quid mihi videatur de histrione . . . an talis debeat communicare nobiscum, quod ego puto nec Majestati divinæ nec Evangelicæ disciplinæ congruere, ut pudor & honor Ecclesiæ tam turpi & infami contagione fœdetur. Hinc Cap. Donare 7. dist. 86. dicitur: Donare sua histrionibus vitium est immane, non virtus.

§. 4. Per histriones hos, quos Jura dicunt 515. infames, intelligebantur olim illi, qui se pretio conducebant ad spectaculum sui corporis exhibendum, sive qui obscœna publicè representabant, Castrop. d. 6. p. 20. n. 6. Et Laym. n. 1. dicit illos histriones esse infames, qui in publicis obscœnis spectaculis agunt, unde dicendum, si obscœna non agerent, non incurrere irregularitatem. Sed ordinariè obscœna adsunt, & talia præ-

præsumuntur, hinc videntur leges simpliciter tales reddere infames.

516. §. 5. Irregularitas ex infamia, si sit ipso Jure vel per sententiam Judicis inducta, non tollitur per pœnitentiam nec per ingressum Religionis, sed tolli debet per dispensationem illius, qui per legem induxit, aut alterius, qui ab eo privilegium habeat, *Suar. d. 48. f. 2. Laym. n. 10. Dicast. n. 387.*

517. §. 6. Irregularitas inducta non per Jus aut sententiam Judicis, sed tantum per infamiam facti v. g. quia scitur antehac commisisse furtum, non est propriè irregularitas nec indiget dispensatione, sed tollitur per factum contrarium, id est, per publicam & constantem vitæ emendationem saltem per triennium, uti ex Jure Canonico & communi Auctores docent, *Laym. n. 10. Castrop. d. 6. p. 20. n. 8. & 14. Dacast. à n. 389.*

518. §. 7. Talis irregularitas, quæ sola pœnitentia triennali saltem non tollitur, directè tolli potest à solo Papa, *Suar. l. 2. n. 9.* tamen indirectè tolli potest per ablationem infamiæ seu restitutionem famæ à potestate civili, *Suar. n. 10.* An Nuntius judicii criminalis sit infamis ratione officii, dicam n. 512. de defectu lenitatis.

519. Q. 69. *Quid addendum sit circa defectum libertatis. R. §. 1.* An Clericus conjugatus in Ecclesia latina ex dispensatione Episcopi sit capax beneficii simplicis dixi l. 4. n. 767. Quid & quotuplex sit Bigamia, an omnes bigami sint irregulares, an Papa cum iis possit dispensare ad Ordines, Beneficia & dignitates, an id etiam possit Episcopus, veri servi qui sint, an capaces Ordinum, aliaque plura dixi l. 4. à n. 768.

§. 2.

§. 2. Cùm *Busenb.* supra dicat conjugatos esse irregulares, nisi uxores consentiant eos ordinari & castitatem voveant; dubitatum est, quid ad hunc casum sit dicendum: Titius conjugatus post consummatum Matrimonium absens ab uxore, bonâ fide putat hanc mortuam, sicque initiatur sacris Ordinibus: postmodum rescit uxorem vivere, quæ tamen postmodum consentit, ut maritus maneat etiam in exercitio suorum Ordinum separatus ab ipsa. *Queritur*, an Titius sit irregularis. *ædeo* nō esse, 1. Quia hæc irregularitas in nullo Jure est expressa; quod enim affertur ex Extravagante *Joannis XXII. Antiquæ*, De voto quoad conjugatum, qui absque uxoris licentia suscipit sacrum Ordinem, ibi tantum est sermo de illo, qui ordinatur sciens uxorem vivere, usi dixi l. 6. p. 2. n. 2220. & potius est pœna suspensionis, vel est irregularitas ex delicto, cum feratur in *presumptuosos*, in *assentantes* hoc facere, suspensio autem vel irregularitas ex delicto non incurritur, nisi ab eo, qui peccaverit mortaliter, uti habet communis cum *Dicast.* de suspensione dub. 3. & de irregularitate dub. 5. Titius autem hic non peccavit mortaliter, ergo. 2. Hæc quasi irregularitas in pœnam lata à *Joanne XXII.* secundum *Sanch.* De Matr. l. 7. d. 49. n. 3. non incurritur, si absuerit dolus, adeoque excusat quæcunque ignorantia Juris vel facti, dummodo non sit affectata, nec ita crassa, ut sit ingens temeritas, quod colligitur ex verbis, *non presumat*, item, *quod si secus a quoquam attentatum fuerit* &c. sed Titius hic non commisit dolum, sed bonâ fide processit, ergo. 3. Si quis dicat esse irregularem ex defectu libertatis, hoc dato, illa jam cessat obtentâ libertate per licentiam

uxoris, uti colligitur ex dictis. Quod si uxor dans quidem licentiam, nolit nequidem in saeculo emittere votum Castitatis, adhuc docet *Sanch. n. 6.* non incurrere hanc irregularitatem, si ad Ordines sacros ascendat, quia *Extravagans* aptè loquitur de illo, qui sine licentia uxoris promovetur. 4. In dubio Juris vel facti, an sit contracta irregularitas, debet judicari non esse contracta, uti cum communi dixi n. 450. Sed hic ad summum est dubium an sit contracta nec ne, ergo.

521. §. 3. Huc pertinet etiam sequens casus, Titius Diaconus dimisso suo Canonicatu in favorem Caji sub pensione annua, vagatur per patrias, tandem dat nomen militiae; in qua tamen nunquam interfuit pugnae aut conflictui, in quo occisus aut mutilatus sit aliquis, nec ipse occidit aut mutilavit aliquem, attamen malè vixit cum aliqua concubina; sed nunquam attentato cum illa Matrimonio. *Queritur* 1. An Titius per hoc, quod fuerit in militia factus sit irregularis. 2. Si factus esset irregularis, an ideo ipso facto amisisset jus ad pensionem. 3. An per vitam malam cum concubina sit irregularis aut amisit jus ad pensionem. *Respondeo ad 1.* negativè cum *Suar.* De irregularitate disp. 47. §. 6. n. 9. cujus hæc sunt verba: *Addo, etiamsi Clericus sit in tali bello iusto (quale semper præsumi debet à privato) militando & vulnerando, si tamen propriis manibus neminem mutilet vel occidat, vel sit causa proxima ut alii faciant, non incurrere irregularitatem, etiamsi in tali bello multa homicidia sequantur: ita docent Covarr. Nav. & alii. verissima est hæc sententia & facis expressa in Cap. Petrus tua De homicidio &c. Nam Cap. Petrus tua, inquit Bonac. De irregul. d. 7. q. 4. pu. 4. n. 5.*

num. 5. Papa illum duntaxat iudicat irregularem, qui in bello occidit aut dubitat occidisse, textus enim habet, si aliquem interfecit vel si dubiam de hoc habet conscientiam, ergo cum hæc Jura statutentia irregularitatem sint pœnalia & odiosa, extendi non debent ultra casus lege expressos. Aliam rationem addit Bonac. ne innumera hominum multitudo ligaretur vinculo irregularitatis. Et hæc est communis sententia. Ad 2. Etiam negativè, nam irregularitas non privat ipso jure nequidem Beneficio, Cap. Ex litteris De excess. prælat. Cap. Fraternitas De cler. excomm. docentque omnes communissimè cum Innoc. Abb. Felin. Nav. Suar. d. 46. f. 2. n. 15. Fill. tr. 19. n. 68. uti nec privat fructibus Beneficii, Suar. n. 20. cum communis, ergo multò minùs pensione, sed privatio talis in pœnam statui debet per sententiam Judicis: Et Fill. n. 92. testatur esse expressam decisionem Rotæ, quod talis pœna privationis etiam Beneficii, non fit lata, sed ferendæ sententiæ; Ratio autem generalis est, quam prosequitur Suar. à n. 16. quia lex pœnalis semper intelligenda est quoad pœnam ferendam per sententiam, nisi in ipsa lege aliud exprimat, quod hic non fit. Ad 3. Certum est quòd non, quia secundum dicta n. 500. nullibi in Jure exprimitur concubinarium esse irregularem, uti nec aliquis fit irregularis per formale odium Dei, Sodomiam, Sacrilegium &c. quamvis sint delicta gravissima, & consequenter sine fundamento diceretur, quod ideo amittatur Beneficium vel pensio, præsertim Jure & ipso facto.

Q. 70. Quid addendum sit circa defectum lenitatis. 522.

R. §. 1. Omnes ferè antiqui docuerunt, quod ille incurrat irregularitatem, qui concurrat ad

Tom. VIII.

Qq

mor-

mortem alicujus vel causandam vel accelerandam, quamvis non concurrat auctoritate publicâ seu ut justitiæ Minister, neque injustè vel cum peccato, quia irregularitas ex defectu lenitatis in Jure expressa est contra omnes etiam non ministros justitiæ, si fiat auctoritate privata at tamen absque peccato. E contrâ negant doctissimi viri plures quam 30. quos refert & sequitur ac se inspexisse dicit *Dian.* p. 11. tr. 2. R. 63. accedunt alii multi cum *Schiaro* l. 4. diff. 31. *Illf.* tr. 7. n. 87. *Wex*, in append. ad p. 4. decis. 4. n. 11. probâtque fusè *Tambur.* de cens. l. 10. c. 4. explicans omnes textus Juris in contrarium adduci solitos, & ratio est, quia in Jure irregularitas illa expressa est contra solos justitiæ ministros, ex qua sententia *Tambur.* suprâ, *Gobat*, in *Quinario* tr. 1. à n. 305. *Burgh.* cent. 3. cas. 91. præter illa quæ habet *Busenb.* sub finem, deducunt etiam sequentia. 1. Non fieri irregularem, qui, ut rem suam vel alienam, quæ non est parvi momenti, à fure sublatam recuperet, clamat adesse furem, qui postea capitur & suspenditur. 2. Nec illum, qui indicat Judici reum jam esse optimè dispositum ad mortem, ideòque non videri differendam in crastinum. 3. Nec illum, qui singulariter monet carnificem v. g. ut caput illius, qui frangendus est in rota, percutiat valido ictu, ut ratio in ipso turbetur & peccare non possit. 4. Nec illum, qui Judici absolutionem negat, nisi sententiam sanguinis proferat, ad quam ex conscientia tenetur, & idem tenet cum aliis *Gorn.* De penit. p. 2. à n. 377. 5. Nec illum, qui penitentem inducit ad fatendum delictum morte plectendum, ad quod Jure naturali tenetur, & idem dixi l. 6. p. 2. n. 1843. est enim opus obligate.

gatorium, ob cujus causam non debet puniri, & rationem dant, quia si talia fiant bonâ intentione & cum debita circumspectione, carent omni culpâ & non adversantur perfectæ lenitati, cum sæpe necessaria sint vel saltem conducant ad salutem proximi alioquin periclitaturam. Si tamen quis à Judice fuerit interrogatus juridicè, id est tanquam comminister justitiæ & veluti persona spectans ad judicium, detque illi consilium, quo Judex moveatur ad ferendam sententiam in causa sanguinis, hic consulens secundum aliquos est irregularis, non tamen erit, si privatim solum sit interrogatus, uti habet idem *Burgh.*

§. 2. Advocatus, qui à Judice consultus de 523. poena reo infligenda in genere dicit, quid jura statuunt, non fit irregularis, quamvis reus ideo adjudicetur tali morti; si autem in particulari dicat hunc mereri mortem, & multò magis si instiget, sicque sit causa saltem acceleratæ mortis, *Henriq. Hostiens. Panorm. Silv. Less. in auct. V. Judex, cas. 3.* dicunt fieri irregularem.

§. 3. Communis sententia habet cum *Busenb. 524.* testem in causa sanguinis secuto effectu esse irregularem, quod *Nav. Ugol. Bonac. Sperell. decis. 77. n. 17.* intelligunt, si ex ejus depositione secuta est mors vel mutilatio, non autem si ex aliis probationibus aliunde habitis.

§. 4. Nuntium publicum sive tabellionem 525. judicii criminalis esse irregularem ex defectu lenitatis ratione officii, docet *Majolus*, quia ad judicium forense concurrat tanquam minister publicus; imò esse irregularem ex infamia, docent *Ugol. Suar. Henriq. Avill. Fill.* quia hoc officium censeatur vile & infame, sed *Sperell. decis. 77.* imprimis docet, si nunquam exercuerit officium

secuto effectu mortis vel mutilationis, non esse irregularem ex defectu lenitatis, idemque docent *Suar. Sot. Sa, Bonac. & alii* communiter; imò etiam si talis effectus esset securus, tamen cum Nuntius remotè tantum ad illum concurrat inuit probabiliter non fore irregularem. Deinde à n. 25. ostendit officium Nuntii talis non esse de se infame, cum id nullibi exprimat, quamvis aliquibus locis ab aliunde infamibus exerceri possit.

526. §. 5. Si quis occidat iniustum inuasorem pro defensione suæ pudicitiae aut etiam honorum temporalium non incurrit irregularitatem ex delicto, si non peccet, id est, si defendat bona magni momenti secundum dicta l. 3. p. 1. à n. 808. ac præter ibi citatos docent *S. Th. S. Anton. Silv. Caj. Sot.* quos citat & sequitur *Beja* p. 2. casu 22. probatque ex utroque Jure. Et si alicubi videatur oppositum dici, dicit esse pro casu, quo excedebatur moderamen inculpatæ tutelæ. Nihilominus *Gerf. Abul. Naw. Avil. Henriq. Laym. Regin. Mol. tr. 3. d. 72. & alii multi* cum *Beja* supra, item *Mendo. Ilf. Samig.* apud *Wex* in append. ad p. 4. dec. 4. n. 11. valde probabiliter dicunt talem fieri irregularem ex defectu lenitatis, quia Jus excipit solum occidentem pro defensione vitæ suæ, non autem pro defensione quamvis licita aliarum rerum, sed probabiliter etiam contradicunt multi cum *Dian. p. 4. tr. 2. R. 4. Lugo. De just. d. 10. n. 200. Castrop. pu. 15.* quia licet Jus expressè excipiat solum defendentem vitam, tamen non ideo expressè includit occidentem ex alia causa; & Ratio esse potest, quia sic occidens ex quadam necessitate occidit, ergo occisio non censetur perfectè voluntaria, ergo non incurret pœnam
anne.

annexam. Et similiter non incurrere, qui pro defensione innocentis occidit injustum inuasorem docent *Covarr. Suar. Sa, Less. Turr. Tann.* aliique cum *Lugo* n. 215. contra alios multos. Si licite quidem occidat inuasorem vitæ alienæ, non tamen necessario, *S. Anton. Nav. Suar.* & plures alii dicunt incurrere, quam sententiam *Pignat.* tom. 7. conf. 20. n. 5. vocat certam ex *Cap. Dilecto*, §. fin. De sent. excomm. in 6.

§. 6. Qui inuasorem occidit potens fugiendo vel aliter ejus vim declinare, probabiliter fit irregularis, quia non videtur esse necessitas occidendi, ergo est defectus lenitatis, probabiliter tamen etiam docent *Suar. Castrop.* supra aliique multi cum *Dian. R.* 3. tum non incurrere, si fuga vel alia declinatio occisori esset ignominiosa, ad quam non teneatur cum tanto honoris sui detrimento, adeoque secundum dicta l. 3. p. 1. n. 803. non peccet occidendo, quia adhuc videtur esse moralis necessitas occidendi, quando talem ignominiam subire censetur difficillimum & humano modo impossibile.

§. 7. *Suar. Mol. Cón. Lorca* & alii cum *Lugo* in 528. Resp. mor. l. 5. dub. 14. fatentur Clericum etiam in sacris, etiam Episcopum aut quemcunque alium beneficiatum posse absque irregularitate in bello defensivo pugnare, si hoc sit necessarium propriæ personæ vel Patriæ & bono communi; quod *Mol. & Cón.* extendunt ad justum bellum aggressivum, si necessarium esset ad victoriam, à qua pax, salus innocentum & bonum Ecclesiæ dependeret, quia videtur tum non aggredi, sed defendere se & causam publicam. Et universaliter docent *Nav. Silv. Suar. Fill.* & alii, quos citant & sequuntur *Schiara* l. 4. diff. 34. & *Sperell.* decis.

77. neminem in iusto bello etiam aggressivo feri irregularem, si propriis manibus sanguinem non effundat vel mutilet, quamvis alii in exercitu id faciant. E contra siue Clericus siue laicus propriis manibus sanguinem effundens vel mutilans fit irregularis saltem defectu lenitatis, Cap. *Peritio* de homicidio, Can. Clerici 5. caus. 23. q. ult. Cap. 2. De homicidio in 6. habetque communis cum *Wex* in append. ad p. 4. dec. 4. à n. 4.

529. §. 8. Chirurgus secundum artem secans vel adurens non fit irregularis, quamvis fiat mutilatio vel etiam sequatur mors, quia hic non est defectus lenitatis, cum fiat causa impediendæ mortis. *Burgh.* cent. 3. cas. 91. Si per imperitiam vel negligentiam mors sequeretur, esset irregularis, & ita ex Cap. *Ad aures* de ætate & qualitat. ord. probat *Suar.* d. 47. f. 7. & *Sylvius* supra V. Chirurgus. Si Clericus etiam pietatis causa exerceat chirurgiam per sectionem vel adustionem, ex qua non sequatur mutilatio vel mors, non est irregularis, si autem sequatur mutilatio vel mors, quamvis usus sit regulis artis, est irregularis, quia hoc ipsi specialiter prohibetur Cap. *Sententiam* de ætate & qualitate ordinand., ita *Dian.* tr. 2. R. 23. aliique cum *Sylvio* supra, nisi excuset necessitas, quia alius deest, ita *Bonac.* de irreg. d. 7. q. 4. p. 5. Si autem mors aliunde sequatur *Avila Bonac.* & alii dicunt non esse irregularem, quia mors illi non potest imputari, in dubio tamen an mors sit inde secuta, habendus est irregularis per Cap. *Ad aures*, quod si tantum incidat venam & sequatur mors, *Bonac. Sylvius* & alii dicunt incurri, quia est sectio, negant *Rodrig. & Molin.* Quod si Clericus non utatur sectione vel

vel aduisione, sed applicat v. g. emplastrum, quamvis sequatur mors, non est irregularis, quia facit pietatis causa, nec est illi specialiter prohibitum mederi, nisi adhibeatur sectio vel aduistio, & quidem ab ipso, unde si eam consulat vel mandet, non incurrit, censura enim aut pœna lata contra facientes non cadit super consulentes aut mandantes, nisi exprimatur, *Nav. Henriq. Sylvius* supra.

§. 9. Qui malè tractat cadaver Clerici mortui, incurrit irregularitatem, *Felin. Schiara*, l. 4. diff. 26. n. 15. Etiam, qui percutit Clericum factum hæreticum, *Nald. Schiara* n. 23.

§. 10. Qui campanam pulsat, quando reus ad supplicium educitur, si ideo pulset, ut reus securius ducatur, est irregularis, quia cooperatur morti malefactoris, secus si pulset tantum ad signum & ad publicum exemplum, sic enim nequidem remotè cooperatur morti malefactoris, ita post *Covarr.* & alios *Sylvius* in Resol. variis p. 1. V. *Campana*; si quis tamen campanam pulset ad hoc, ut Judex in sine pulsus legat aut legi curet sententiam mortis, est irregularis, quia cooperatur executioni mortis differendæ vel accelerandæ, prout diu vel non diu pulsarit, ita *Sylvius* supra. Denique si quis campanam pulset vel ad seditionem vel ad arma vel pro captione alicujus malefactoris, si ex prælio inde inuito secuta sit mors vel mutilatio, pulsans campanam est irregularis, uti cum *Covarr. Majolo & Quaranta* docet *Sylvius* supra contra *Zerol.* quia talis dat magnam causam mortis vel mutilationis.

F I N I S.

O. A. M. D. G.